

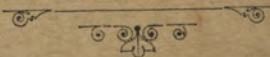
5

ŻYDOWSKI BANK KOLONIALNY

Druk. N. Sokółowa,
Warszawa

111111
111111
111111

ŻYDOWSKI

Bank

KOLONIALNY

INSTYTUT
BADAŃ LITERATYKICH PA
BIBLIOTEKA
00-330 Warszawa, ul. Nowy Świat 77
Tel. 26-68-63

W A R S Z A W A

Druk. N. Sokołowa, Marjańska 2.

1901.

Дозволено Цензурою
Варшава 6 Нолбря 1901 г.

22.644

ŻYDOWSKI BANK KOLONIALNY

Któż z nas nie zna zdania John's'a: „Każdy człowiek może posiadać swój własny szmat ziemi“? Uczony angielski mówi o szmacie ziemi niezbędnym dla każdego podczas życia. Tem właśnie różni się ten pogląd od zapatrywania przeciętnego żyda, który dba o kawałek ziemi potrzebny mu tylko po śmierci. Dr. Plener uzupełnił tę sentencję w sposób następujący: „Każdy człowiek może posiadać własny dom“. Obaj ci uczeni wskazują środki, za pomocą których w różnych państwach wsóldziała się temu, aby każdy, czy to rzemieślnik, czy robotnik, stał się właścicielem własnego kąta. Tak daleko już zaszły te narody w swym rozwoju kulturalnym, że konieczność posiadania przez każdego człowieka własnego domku uważana jest za rzecz oczywistą. Jeśli za naszych czasów uznają, że każdy pojedynczy człowiek powinien i może posiadać swój własny domek, tembardziej należy to uznać odnośnie do całego narodu, który wszak składa się z jednostek. W Ameryce wrosło to już w świadomość ogólną, że „człowiek, który drogą oszczędności zapłacił za swój dom, staje się lepszym człowiekiem“. To samo da się zastosować i do całego narodu. Niezlomne przekonania o możliwości poprawy wszystkich stron życia ludu żydowskiego drogą założenia własnego domu narodowego jest zarazem najlepszym

argumentem, świadczącym, że **należy go założyć**. Ale w jaki **sposób** i jakimi **środkami**? Zamiast odpowiedzi przypatrzmy się celom żydowskiego banku kolonialnego, tej naszej nowej instytucji narodowej, która ma rozwiązać praktyczną stronę sprawy sjonistycznej.

W przeciągu długiego szeregu wieków żydzi ani razu nie pomyśleli, że sami mogą sobie pomódz, a wciąż czekali na pomoc ze strony innych. I dopiero w ostatnich 20—30 latach zrozumieliśmy, jakie głębokie znaczenie mają słowa Hilela: „Jeśli nie ja za siebie, to któż za mnie?“, i zaczęliśmy dążyć do tego, aby własnymi siłami stworzyć dla siebie lepsze warunki bytu. Fakt że za naszych czasów drobne narodowości odradzają się dla życia nowego, że różne państwa rozszerzają swe kolonialne posiadłości, naprowadza żydów na myśl, że oni w taki sam sposób mogą sobie pomódz. Bank też staje się tym środkiem, za pomocą którego naród żydowski chce osiągnąć lepsze warunki bytu, za wzorem innych ludów.

Już nieraz zakładano banki, odpowiadające żydowskiemu bankowi kolonialnemu. Służyły one zbliżeniu kolonji z państwami zwierzchniczemi i z biegiem czasu ustępowały tym ostatnim swe prawa. Żydowski bank kolonialny powinien czerpać swe siły materialne i szukać moralnego oparcia w rozproszonych po całej ziemi synach ludu żydowskiego, w ich **dążeniu do osiedlania** się gromadami w określonym miejscu.

Żydowski bank kolonialny śmiało można nazwać narodowym. Akeje w cenie 10 rubli dają możność każdemu żydowi, do jakiegokolwiek klasy on należy, stać się uczestnikiem tej instytucji, która **ma na celu stworzyć dla niego prawnie zagwarantowane schronisko w Palestynie**. W utworzeniu zakładowego kapitału największy udział przyjmują ludzie niezamożni; dowodzi to, że bank nie tylko odpowiada potrzebie, ale jest dziełem

narodowej samopomocy. W całej zbiorowości i rozległości podjętych zadań nasz bank zbliża się do typu przedsiębiorstw kolonialnych, które drogą tworzenia kolonji, a nawet oddzielnych państw (Indje, Kongo) służyły ku urzeczywistnieniu nadzwyczaj ważnych planów politycznych i ekonomicznych. Możemy się łatwo o tem przekonać, jeżeli zwrócimy się do tych paragrafów ustawy, które określają przedmiot działania banku. W § 4 rozdziału III umowy założycielskiej powiedzianem jest, że bank ma na celu „nabywać od państw lub innej prawnej władzy wszystkich części świata, stosownie do uznania, prawnie sformułowane koncesje, pozwolenia, dekrety, prawa, pełnomocnictwa i przywileje, jakie Rada uzna za pożyteczne dla spraw towarzystwa; wprowadzać takowe w życie, rozwijać, urzeczywistniać, zastoso-
sowywać i spożytkować.“ Następny paragraf objaśnia co może być przedmiotem tych różnych koncesji, pozwoleń i przywilejów. Jest tu mowa o urządzaniu dróg szosowych i polnych, kolei żelaznych i konnych, mostów zwyczajnych i kolejowych, wodociągów, portów, doków, warsztatów okrętowych, basenów, kanałów, śluz, tam i grobli, urządzeń hydraulicznych, telegrafów, telefonów, urządzeń elektrycznych w celu otrzymania siły i światła, odlewni, wielkich pieców, fabryk, składów, giełd, mennic, instytucji transportowych i pocztowych, sklepów, synagog etc., etc. Z innych punktów tego paragrafu widać, że bank ma zamiar urządzać różne kolonie i osady przemysłowo-handlowe.

Wszystkie te dane dostatecznie określają treść różnych możliwych koncesji i przywilejów, ale nie „praw i dekretów“, o których mowa w tym paragrafie. Te ostatnie odnoszą się głównie do możliwości nabycia pewnego obszaru za określoną sumę pieniędzy. Historia kolonizacji zna wiele wypadków, kiedy oddzielne państwa sprzedawały za określoną sumę ten lub inny obszar ziemi. Tak naprz. Stany Zjednoczone Ameryki Półn. na-

były w roku 1800 od Francji Luizjanę za 60 milionów franków (22, 2 mil. rubli), a w 1867 od Rosji Alaskę za 7, 2 mil. dolarów (14, 4 mil. rubli). Tranzakcja ta przyszła do skutku staraniem sekretarza stanu Suarda, który wskutek tego był narażony na gwałtowne napaści ze strony swych ziomeków za to, że pozwolił kupić za niewymownie wysoką cenę ogromny szmat do niczego nie przydatnej kamienisto-lodowej pustyni. Teraz, gdy Alaska daje z górą 10 milion. dolarów rocznego dochodu, nikt nie zaprzecza słuszności Suarda, który przepowiadał, że przejdą dwa pokolenia, zanim znaczenie tej tranzakcji będzie należycie ocenione. Co się tyczy koncesji i przywilejów, to mamy w historii dużo przykładów nadania ich różnym towarzystwom kolonizacyjnym. I w Turcji zdarzało się to nieraz. Jej koleje, czy to w Europie, czy też w Azji zbudowane zostały dzięki koncesjom wydanym na imię różnych zagranicznych przedsiębiorstw akcyjnych. A dosyć jest rzucić okiem na kolejową mapę Palestyny, aby przekonać się, że dla kulturalnego i ekonomicznego rozwoju kraju najsamprzód trzeba stworzyć należyte środki komunikacji i przeprowadzić trakty przynajmniej między najbardziej ożywionymi punktami. Dopiero po przeprowadzeniu tych dróg można będzie na szerszą skalę eksploatować te skarby kraju, które leżą ukryte w jego wodach i w głębi ziemi. Badania ostatnich lat doprowadziły specjalistów do przekonania, że Palestyna w krótkim czasie może zająć pierwsze miejsce wśród krajów przemysłowych. W ostatnich czasach wiele mówią o przemysłowym wyzyskaniu morza Martwego, zawierającego te same ciała mineralne, które 60 lat temu odkryto w okolicach niemieckiego miasta Starfurtu. Eksploatacja starfurtskich kopalń daje 60 milion. marek rocznego dochodu. Prócz tego morze Martwe wyrzuca asfalt w tak wielkiej ilości, jak nigdzie na świecie. A przytem w bliskości znajdują się bogate pokłady wę-

gła, bez którego żadna gałąź przemysłu nie może istnieć i rozwijać się.

Małoludna, niezamożna Turcja, z braku przedsiębiorczej średniej klasy ludności, zaczęła w ostatnich czasach dla podniesienia i ożywienia swych pustkowi nadawać koncesje różnym angielskim, francuzkim i niemieckim towarzystwom. Nabywanie takich koncesji i wyzyskiwanie ich należy do zadań naszego banku.

Nasz bank, przedsięwziąwszy cały szereg specjalnych zadań, nie mógł zamknąć się w ramki normalnej ustawy angielskich towarzystw akcyjnych. Dlatego też założyciele jego musieli opracować osobną ustawę, mającą pogodzić organizację tej instytucji finansowej z potrzebą, która powołała ją do życia. Oryginalnem jest w niej utworzenie specjalnego organu „Rady Nadzorczej“, składającej się z posiadaczy specjalnych „akcji założycielskich“, i mającej prawo wyższej kontroli nad wszelkimi operacjami i sprawami towarzystwa“.

Prócz tego prawa ma Rada Nadzorcza jeszcze cały szereg innych nadzwyczajnych praw. Tak naprz. bez Rady Nadzorczej towarzystwo, nawet w osobie ogólnego Zebrania, nie może zawierać umów, ani prowadzić układów z jakimkolwiek państwem lub rządem, nie ma prawa zaciągać żadnych pożyczek i t. p. Dalej członkowie Rady Nadzorczej t. j. posiadacze wszystkich 100 akcji założycielskich, na ogólnem Zebraniu posiadają taką samą ilość głosów, jaką mają wszyscy pozostali uczestnicy Zebrania razem wzięci. Wyjątek w tej kompetencji stanowi kwestja dywidendy, co do której członkowie Rady nie przyjmują udziału. Członkowie Rady mogą ustępować swe prawa tylko innym członkom tejże Rady; ciągły wpływ i kontrola Rady nad działalnością Banku zapewnionemi są przez to, że ma ona prawo mianować 1/3 członków Zarządu Banku, którzy, w roli specjal-

nych delegatów, powinni być rzecznikami i wyrazicielami poglądów Rady.

Takiego rodzaju Rada Nadzorcza, do której mogą należeć tylko członkowie sjonistycznego komiteu wykonawczego, corocznie wybierani na kongresach przez przedstawicieli sjonistów całego świata, służy dostateczną gwarancją, że Bank ciągle i niezłomie będzie pracował dla celów sjonizmu.

Nie tylko cele materialne ma Bank na względzie, ale i cele duchowe. Krzewienie wiedzy żydowskiej, naukowe badanie Palestyny i Syrii, pomoc dla instytucji naukowych i społecznych, udzielanie stypendjów i zapomóg jest jednym z główniejszych zadań Banku. Takiego rodzaju przedsięwzięcia finansowe z celami ideowymi nie są rzadkością w historii. Za naszych czasów serbowie austryjaccy założyli podobny Bank w celu podniesienia ducha, sił narodowych i uratowania jaźni narodowej od zalewu germanskiego. Drobnym i ubogim narodem zdołał w przeciągu 3 miesięcy zebrać taką sumę, na jaką Bank Żydowski musiałby czekać trzy lata. Tak samo mahometanie w Bośni i Hercegowinie założyli Bank Narodowy w celu szerzenia oświaty mahometañskiej wydawnictwa dzieł, gazet i t. p.

Co się tyczy praw i odpowiedzialności akcjonariuszów, nie należy zapominać, że Ż. B. K. należy do rzędu instytucji z „ograniczoną odpowiedzialnością“, to znaczy, że odpowiedzialność akcjonariusza redukuje się do sumy posiadanych akcji, z których każda ma wartość nominalną 1 f st. Wszyscy posiadacze zwyczajnych akcji mają jednakowe prawa; główne prawo akcjonariusza jest to prawo udziału w ogólnych zebraniach, które zwołują się corocznie, a na skutek opinji Rady w każdym czasie. O miejscu i terminie ogólnych zebrań ogłasza się w gazetach, przynajmniej na 14 dni przed ich zwołaniem. Na ogólnych zebraniach rozpatrywana jest kwestja rozdziału dywidendy mię-

dzy akcjonariuszów, a także użycia innych sum. Droga takich odliczeń od dochodów Banku, w razie pomyślnego biegu interesów, może żydom okazywać rzeczywistą pomoc nawet i w obecnych miejscach ich pobytu. Ponieważ akcjonariusze Banku rozproszeni są po całej kuli ziemskiej, więc dla wielu z nich przyjęcie udziału w ogólnych zebraniach może przedstawić trudności, a nawet okazać się niemożliwym. Dlatego też szczególne znaczenie dla Akcjonariuszów mają przepisy o rachunkowości i sprawozdaniach. Corocznie na ogólnych zebraniach dyrektorowie są obowiązani przedstawić bilans i rachunek dochodów i strat. Akcjonariusze mają prawo przeglądać te dokumenty, jak również wszelkie inne, odnoszące się do rachunkowości. O wiele ważniejsze jest prawo akcjonariuszów do wybierania corocznie dla sprawdzenia operacji banku kontrolerów, z których przynajmniej jeden powinien być przysięgłym. Ministerjum handlu z własnej inicjatywy lub na żądanie 1/5 liczby akcjonariuszów ma prawo robić rewizję przez swoich inspektorów, którym dane są najszersze prawa dla zupełnego zbadania stanu interesów Banku.

Chociaż akt spółki i ustawa pozwalają Ż. B. K-emu wybrać za pole działalności kolonizacyjnej dowolny kraj, odpowiadający interesom narodu żydowskiego, ale zestawienie oddzielnych punktów przekonywa nas, że za cel prac kolonizacyjnych ze strony nowej instytucji służyć powinny Syryja, Palestyna i okoliczne kraje wschodnie, jak to postanowione było na 3-m kongresie. Nie ulega wątpieniu, że wzrok naszego Banku skierowany jest na Wschód, gdzie żyliśmy życiem narodowym przez 15 wieków, póki Judea nie stała się zdobyczą Rzymu. Około 3 lat przeszło od owego znamienego dnia, kiedy na liście londyńskich instytucji akcyjnych zapisany został Bank, którego imię nie schodzi z ust tych wszystkich, którzy bez ustanku pracują nad stworzeniem lepszej przyszłości dla swego narodu.

W przeciągu tych trzech lat zebrano wśród najszerszych kół ludności kapitał, potrzebny na to, aby Bank mógł ogłosić się za prawomocny. Dzień 2-go Października będzie pamiętnym dniem w dziejach narodu żydowskiego. W tym dniu bowiem Żydowski Bank kolonizacyjny stał się nareszcie faktem dokonanym. Rada Nadzorcza zebrana w Wiedniu ogłosiła radosną tę nowinę wraz z następującym komunikatem Komitetu Wykonawczego:

„Na ostatnich naradach i postanowieniach dyrekcji zakończył się pierwszy i najtrudniejszy okres w rozwoju naszego Banku kolonizacyjnego. Ludziom, którzy z niestygnącym zapałem, nie zważając na szykany najgorszego gatunku, zupełnie bezinteresownie doprowadzili sprawę do teraźniejszego stanu, tym ludziom dziś należy się uznanie. Zachodzi teraz nagląca potrzeba uświadomienia szerokich kół naszych towarzyszy idei, jak podług postanowienia dyrekcji i Rady nadzorczej ukształtuje się najbliższa przyszłość Banku. Główną rzeczą jest ściśle określenie tego, co mamy rozumieć pod słowem **prawomocność**. **Prawomocność jest to formalna zdolność do zawierania umów.** Przez prawomocność chcemy powiedzieć, że Bank **może** prowadzić interesy, a nie, że **musi**. Podczas zakładania instytucji było przewidziane, że bank nie rozpocznie swych czynności, póki nie będzie posiadał kapitału 250,000 f. st. Z biegiem czasu, ze zbliżaniem się terminu prawomocności, proponowano dyrekcji różne tranzakcje. Obok wielu bezwartościowych znajdowało się kilka takich, które po zbadaniu sprawiły korzystne wrażenie. **Pomimo to nie przyjęto ani jednej z tych ofert.** Rada nadzorcza, która zebrała się w tym tygodniu na ogólne posiedzenie, zrobiła krok dalej, postanawiając, że **Ż. B. K. do czasu dalszego postanowienia nie przedsięwzięmie żadnego interesu**, chociaż prawomocność już nastąpiła. Majątek Banku zatem będzie zawiadywany jak dotychczas. To znaczy, że będzie on ulokowany w pewnych papierach, jak na-

przykład w angielskich konsolach, albo deponowany w pierwszorzędnych instytucjach. Przy takim sposobie obrotu nie można się spodziewać wielkich dochodów, a akcjonariusze będą mogli otrzymać bardzo skromną dywidendę. Ale Rada Nadzorcza wespół z dyrekcją przysłała do tego wniosku, że Ż. B. K. ma na względzie głównie uzyskanie pewnej, nie narażonej na kryzysy i niebezpieczeństwa, lokaty dla kapitału, zebranego z takim mozołem i ofiarowanego w zaufaniu do sumienności administratorów.

Ponieważ nie będzie przedsięwziętą żadna działalność, koszta centralnego Banku w Londynie muszą być zmniejszone do minimum. Ż. B. K. z czasem zapewne stanie się bankiem narodu żydowskiego. A zatem fundament jego musi się opierać na trwałej podstawie. Donosząc Wam o tem, przypominamy towarzyszom na całym świecie, że dzieło nie jest jeszcze dokonane. Trzeba, tak jak dotychczas, nadal wyteżać wszelkie usiłowania w kierunku sprzedawania akcji. Finansowa siła Ż. B. K. wzrasta z każdą sprzedaną akcją. A dostateczna siła finansowa Banku jest pierwszym warunkiem rozpoczęcia jakiegokolwiek pracy“.

A więc jeszcze pieniędzy trzeba. Widzimy, jak ostrożnie i oględnie postępują dyrektorzy Banku. Nie uganiając się za błyskotliwymi interesami, nie wyzyskując krwawo zapracowanego grosza publicznego, baczą oni tylko na to, aby ten fundusz narodowy umieścić w pewnym i bezpiecznym miejscu. Możemy im w zupełności zaufać i powinniśmy dopomóc im w dalszej ich pracy przez sprzedawanie jak największej ilości akcji. Działalność sprzedawania akcji nie przedstawia ze strony legalnej żadnych przeszkód. Minister finansów wydał 17-go Października 1900 r. cyrkularz o warunkach sprowadzania akcji dla wewnętrznego obiegu w państwie. Cyrkularz ten wydrukowany został w Nr. 43. „Regestru postanowień ministerjum finansów“

(Ukazatel prawitelstwiennych rasporiaženij po ministierstwu finansów).

Historja odrodzenia różnych narodów uczy nas, że ludzie o zapewnionym bycie materjalnym mało interesują się taką sprawą narodową. To samo powtarza się i u nas. Masom żydowskim przypadnie w udziale zaszczytna rola podźwignięcia Banku na swych barkach. Jakkolwiek jest to ciężkie zadanie, jednak starać się trzeba o to, by każdy żyd stał się posiadaczem jednej akcji. Nic trzeba uważać za przesadę myśl, że drogą oszczędności, chociażby najmniejszych, można dojść do posiadania sumy, dostatecznej do nabycia jednej akcji.

Jak kula śniegu, spadająca z wyżyn gór, w biegu porywa za sobą masy, tworząc w końcu śnieżną lawinę, tak samo nabycie przez każdego żyda chociaż jednej akcji Ż. B. K. przyczyni się do wzniesienia wspaniałego gmachu, na którego wrotach jaśnieć będzie napis:

„Żydowski Dom Narodowy“.

Wyjątki z ustawy Londyńskiego Towarzystwa Akcyjnego
pod firmą: „**Żydowski Bank Kolonizacyjny**“.

Towarzystwo „**The Jewish Colonial Trust Limited**“ jest spółką z ograniczoną odpowiedzialnością. Centralne biuro, zarejestrowane, towarzystwa znajduje się w Londynie. Towarzystwo zawiązuje się w celach następujących

1. Rozwój, popieranie, zarządzanie i prowadzenie wszelkiego rodzaju przedsiębiorstw przemysłowych i kolonizacyjnych w Palestynie, Syrii, a także, jeżeli to się okaże pożytecznym dla narodu żydowskiego, i w innych częściach świata, we wszystkich miejscowościach i formach.

W tym przedmiocie decyduje Rada Nadzorcza, która ustanawia się na mocy ustawy normalnej pod zwykłą nazwą „**Rada**“.

2. Popieranie, rozwój, prowadzenie i przewodnictwo emigracji żydów z któregośkolwiek kraju lub kilku krajów, oraz imigracji do jednej okolicy lub kilku okolic, wskazanych przez Radę głównie zaś wspierać przesiedlanie się i rozwijać do Syrii Palestyny lub innych okolic Wschodu.

3. Prowadzenie wszelkiego rodzaju operacyj bankierskich.

4. Nabywanie od państw lub innej prawnej władzy, wszystkich części świata, stosownie do uznania, sformułowane Koncesye, pozwolenia, dekrety, prawa, pełnomocnictwa, i przywileje, jakie Rada uzna za pożyteczne dla spraw towarzystwa; wprowa-

dzanie takowych w życie; rozwijać, urzeczywistniać zastosowywać i wyciągać z nich korzyści.

5. Nabywanie, urządzenie, ochrona, przeprowadzanie, utrzymywanie, i naprawianie dróg szosowych i połnych, dróg żelaznych i konno-żelaznych; nabywać mosty zwyczajne i kolejowe, wodociągi, porty, doki, warsztaty okrętowe, baseny kanały, maszyny i urządzenia hydrauliczne, tamy i grable, telegrafy, telefony, urządzenia elektryczne w celu otrzymania siły i światła, tartaki, topiarnie, wielkie piece, fabryki, składy towarowe, giełdy, mennice, instytucje pocztowe i transportowe, sklepy, synagogi lub inne domy modlitwy, zakłady kąpielowe, pralnie, miejsca spoczynku lub zabawy, hotele, domy noclegowe, jakoteż inne urządzenia—zarządzać wzmiankowanemi instytucjami i przedsiębiorstwami, opiekować się nimi i kontrolować takowe, dopomagać i wspierać takowe przy urządzeniu, utrzymywaniu i rozwoju oraz kontroli, każde z osobna i wszystkie razem, nareszcie zawierając ugody w przedmiocie eksploatacji takowych.

6. Wyszukiwać zastosowania kapitałów w Syrii, Palestynie, albo w jakiegokolwiek okolicy kuli ziemskiej, czynić wtym celu poszukiwania, badania i doświadczenia, eksploatować wnętrze ziemi, pola, gospodarstwa rolne i inne własności ziemskie, i w tym też celu urządzać i utrzymywać eksploatacje, agentów i inne osoby.

7. Czynić darowizny wgotowiznie lub w innych wartościach osobom lub stowarzyszeniem w takich celach, które, według uznania Rady, mogą pośrednio lub bezpośrednio przynieść jakiegokolwiek korzyści dążeniom Towarzystwa, i popierać interesa narodu żydowskiego w jakimkolwiek kraju lub miejscowości,—pozakładać nowe lub wspierać dawne instytucje lub związki,—przedsięwziąć odpowiednie środki w celu zadość uczynienia potrzebom religijnym, sanitarnym i wychowawczym jakichkolwiek

kolonistów lub innych żydów — brać udział pieniężny lub udzielać gwarancje na wszelkie cele humanitarne, dobroczynne lub wychowawcze, na stypendya lub jakiegokolwiek inne cele publiczne i pożyteczne, przyjmować darowizny wgotowiźnie lub innych wartościach, i używać takowe dla celów Towarzystwa tak zgodnie z życzeniem czyniącego darowizny, jak i według własnego uznania bez ograniczenia.

8. Zakupywać lub nabywać innym sposobem kopalnie, grunta etc, które zawierają minerały lub drogie kamienie, albo też inne przedsiębiorstwa, w związku z niemi będące — sprzedawać takowe, rozwijać, eksploatować lub wyciągać korzyści innym sposobem, nareszcie wykonywać wszelkie operacje górnicze.

9. Zakupywać lub nabywać innym sposobem nieruchomości i ruchomości, oraz prawo do takowych, sprzedawać takowe — w szczególności zaś grunta, domy, majątki spadkowe, zakłady handlowe, przedsiębiorstwa, hipoteki, dochody, patenty, pozwolenia, akcje procentowe, i zobowiązania pieniężne, obligacje, polisy, należności na rachunkach bieżących i prawo windykacyi, niemniej prawo posiadania udziału w ruchomej lub nieruchomości jakichkolwiek osób, państw, władz lub stowarzyszeń — rozporządzać temi wartościami, wykonywać transakcje, zarządzać i zawiadywać przedsiębiorstwami, które nabyto powyżej wzmiankowanym sposobem.

10. Korzystając ze swych praw — rozwijać i eksploatować siły produkcyjne gruntów, należących do towarzystwa, albo też takich, w których prosperowaniu ma bezpośredni lub pośredni interes, a to przez tworzenie, osuszanie, ogradzanie, zadrzewianie, opracowanie, budowy domów, meljoracje, urządzenie form, zraszanie lub produkcję traw, a także urządanie i rozwój miast, wsi i siół.

11. Produkować herbatę, kawę, kakao, cukier i t. p. płody

ziemi, oraz handlować niemi, zajmować się temi pracami w charakterze rolników, plantatorów, fermierów, hodowców bydła, prowadzić handel bydłem, zajmować się przewozem, ogrodnictwem, fabrykacją konserwów, budową maszyn, architekturą i dostawami.

12. Wykonywać wszelkiego rodzaju operacje w charakterze agentów, inkasować należności dzierżawne i długi, pośredniczyć przy pożyczkach, wynajdywać lokacje dla kapitałów, emitować i lokować akcje, papiery procentowe, pożyczki, obligacje, lub hipoteki dla któregośkolwiek rządu lub innej władzy, towarzystw lub osób prywatnych

13. Brać udział w Subskrypcyi albo gwarantować subskrypcye, zakupywać, albo nabywać innym sposobem, władać, sprzedawać, rozporządzać się i handlować akcjami, papierami procentowymi, zobowiązaniami pożyczkowemi, obligacyami, albo papierami hipotecznymi jakiegokolwiek towarzystwa, rządu lub innej władzy

14. Gwarantować pieniężne zobowiązania zabezpieczone, albo płatne wynikające z papierów publicznych, pożyczek, obligacyj, umów, hipotek, serwitutów, lub zobowiązania jakichkolwiek towarzystw, wyższych władz miejskich miejscowych albo jakiej innej władzy, osób prywatnych lub prawnych — udzielać poręczenia w przedmiocie osiągnięcia jakichkolwiek praw własności, wogóle wykonywać wszelkiego rodzaju operacje w przedmiocie gwarancyi i asekuracyi (z wyjątkiem wydawania polis życiowych) przyjmować wszelkiego rodzaju i formy zobowiązania, jakoteż wykonywać wszelkiego rodzaju polecenia w charakterze osób upoważnionych.

15. Zajmować się transportami i ekspedycjami lądowemi, morskimi i rzecznoimi, importem i eksportem, — wykonywać operacje, które mogą być uznane za pożyteczne w przedmiocie

transportowania jakichkolwiek produktów, towarów, oraz przewozu emigrantów i imigrantów.

16. Dostarczać depozyta, papiery procentowe, i zabezpieczenia wymagane przy jakimkolwiek Konkursie lub staraniach o umowę, koncesyą, dekret, rozporządzenie, przy nabyciu własności lub przywileju, albo też przy wykonaniu kontraktu, koncesyi, dekretu lub rozporządzenia

17. Przyjmować pieniądze, zabezpieczenia i różnego rodzaju wartości w formie wkładów dla zachowania, i wogóle wykonywać operacje towarzystw depozytowych.

18. Przedsięwierać i wykonywać wszelkiego rodzaju operacje, które wogóle załatwiane bywają przez przedstawicieli towarzystw, finansistów, koncesyonaryuszów i dostawców robót publicznych lub innych, kapitalistów, albo wielkich kupców, niemniej załatwiać wszelkie inne interesa, które zdają się towarzystwu stosownemi, albo mogącemi w tym lub owym kierunku, wprost lub pośrednio przyczynić się do urzeczywistnienia celów Towarzystwa.

19. Zakupywać lub nabywać innym sposobem w całości lub częściowo, interesa, majątki lub zobowiązania od osób lub stowarzyszeń, zajmujących się takimi interesami, które wchodzą w zakres działania Towarzystwa, albo posiadającemi takie prawa lub wartości, które mogą okazać się stosownemi dla celów Towarzystwa.

20. Zawierać umowy wszelkiego rodzaju z rządami, władzami, miejskimi, miejscowymi, lub innemi, mogące wspierać cele Towarzystwa lub jednego z nich.

21. Sprzedawać, ulepszać, zarządzać, rozwijać, zakładać, wymieniać, tak same przedsiębiorstwa, jak i majątek lub część takowego, niemniej wydzierżawiać, udzielać pozwolenia, ułatwienia, i prawa odnośnie do tych majątków, albo też zezwolić

na handel lub rozporządzenie się, albo za pewną zapłatę lub też za udział w zyskach.

Zysk osiągnięty z takiej sprzedaży, zamiany, lub handlu, czy to gotowizną czy też innym jakim majątkiem, powinien być rozdzielany stowarzyszonym w formie dywidendy.

22. Pożyczać lub dostawać sumy pieniężne, na wszelkie terminy i warunki, w szczególności zaś przy pomocy emitowania zobowiązań lub obligacyj ulegających wykupowi lub amortyzacji, z obciążeniem lub bez obciążenia całości lub części majątku lub praw Towarzystwa, tak obecnych jak i przyszłych, przyjmując w rachubę jeszcze nie wniesione kapitały Towarzystwa.

23. Wystawiać i przyjmować, akceptować, inkasować sola-weksle lub traty albo też inne będące w obiegu zobowiązania pieniężne.

24. Złączyć w jedno towarzystwo, lub jedno towarzystwo rozdrobnić na wiele, dążących do jednakich celów lub celów pokrewnych, albo też prowadzących operacje, które mogą być skierowane tak, ażeby wprost lub pośrednio być pożytecznymi dla Towarzystwa — tworzyć i powołać do życia, utworzyć lub doprowadzać to utworzenia wszelkie inne podobne towarzystwa, albo też przyczynić się do utworzenia takowych — nabywać, władać, i handlować ich akcyami lub prawem udziału w takowych, — sprzedawać przedsiębiorstwa albo majątki takiego towarzystwa w całości albo też częściowo, dzierżawić takowe, przedstawiać do zatwierdzenia, albo ustępywać drugiej osobie lub Towarzystwu, a za wszystko to przyjmować w zapłacie, w całości lub częściowo, gotowiznę, akcye, papiery procentowe, dokumenty pożyczkowe, obligacje, albo też inne zabezpieczenia tego towarzystwa.

25. Wyjednywać ukazy, dekrety, albo inne akta rządowe

lub prawodawcze albo też innej jakiej władzy w celu umożliwienia Towarzystwu urzeczywistnienia jego zadań, albo też osiągnięcia jakiej zmiany w jego organizacji — bronić swoje interesu we wszelkich procesach lub staraniach, któreby w jakiejkolwiek części świata mogły być skierowane wprost albo pośrednio przeciwko interesom Towarzystwa.

26. Wstępować do towarzystwa lub jakiegokolwiek ugody w celu uczestniczenia w zyskach, łączenia interesów wspólnego przedsiębiorstwa lub współpracownictwa osób albo towarzystw, wykonywających lub mających zamiar wykonywać jakie operacje dozwolone Towarzystwu

27. Wydawać wynagrodzenie za okazane lub okazać się mające usługi Towarzystwu w przedmiocie pomieszczenia albo pomocy przy pomieszczeniu jakichkolwiek akcji, obligacji albo zabezpieczeń Towarzystwa.

28. Wykonywać wszystkie albo niektóre operacje powyżej wymienione we wszystkich częściach świata w charakterze właściciela, agenta, kontragenta, i t. p. — oddzielnie, razem z drugimi, za pomocą pośredników, albo inną jaką drogą.

29. Starać się o to, ażeby Towarzystwo otrzymało takie same prawa i przywileje, w jakimkolwiek kraju, z jakich korzystają miejscowe spółki lub towarzystwa tego samego rodzaju.

30. Rozwinać i rozdzielić między członkami jakąkolwiek część aktywów in natura.

31. Wykonywać wszelkie inne operacje które Rada uzna za konieczne albo pożyteczne dla wyżej wzmiankowanych celów.

Postanowiono, że Towarzystwo nie może urzeczywistnić swoich praw bez uprzedniej zgody Rady, i na nie zatwierdzonych przez Radę warunkach w wypadkach niżej wymienionych:

a. przy zawieraniu umów z rządami lub państwami albo przy

prowadzeniu pertraktacyj dotyczących Towarzystwa, jego spraw, albo jakiegokolwiek ich gałęzi

- b. przy zaciągnięciu lub konwersyi pożyczki jekiejkolwiek nazwy dla albo w imieniu jakiego państwa, miasta, korporacji lub związku.
- c. przy monopolach albo koncesyach (z wyjątkiem patentów i praw lub licencyj w związku z niemi będących) mających być udzielonemi Towarzystwu z osobna lub w połączeniu z innemi towarzystwami.
- d. przy organizacyi przedsiębiorstw handlowych lub przemysłowych na rachunek samego Banku z wyjątkiem wkładów, depozytów albo transfertów pieniężnych przy zwykłych operacyach bankowych
- e. przy wszelkich operacyach spekulacyjnych.

Decyzye i zatwierdzenia Rady w przedmiotach powyżej wzmiankowanych stwierdzają się jakimkolwiek aktem pismicznym i podpisany przez deputatów Rady, (governors) albo ich większości, zgodnie z przepisami ustawy.

Niezłomnym Celem Towarzystwa jest przy pomocy wszystkich prerogatyw.

§ III. posługiwać się niemi w taki sposób, który, zdaniem Rady przedewszystkiem prowadzi do utworzenia — zwłaszcza w Palestynie — schronienia prawem zagwarantowanego, dla narodu żydowskiego, albo też wogóle dla części narodu żydowskiego w którymkolwiek kraju. Prerogatywy te i prawa nie powinny być spożytkowane na dobro lub przywłaszczenie osób lub grup.

Baczyć też należy, ażeby, przy wykonywaniu wszystkich tych dodatkowych warunków, nie były naruszane jakiegokolwiek prawa jakiegokolwiek zwierzchnika lub władzy palestynskiej.

Uprzedza się, że w tym akcie zasadniczym słowo „Rada“ powinno być rozumiane jako Towarzystwo udziałowe lub inne

stowarzyszenie osób, bez względu na to czy została zarejestrowaną lub też nie, czy posiada miejsce pobytu w Londynie czy też nie

IV. Odpowiedzialność stowarzyszonych jest ograniczoną.

V. Kapitał zakładowy wynosi £ 2,000,000, i dzieli się na 2,000,000 akcji po 1£ i z tych 100 (od № 1 do № 100) nazywają się akcjami założycielskimi. reszta 1,999,900 nazywają się akcjami zwyczajnymi.

Z niżej wymienionemi ograniczeniami właściciele akcji założycielskich powinni, na mocy tych akcji posiadać na każdym ogólnem zgromadzeniu, i przy każdym imiennem głosowaniu, kolektywne prawo na liczbę głosów równą ogólnej liczbie głosów wszystkich tak obecnych na zebraniu osobiście, jako też przez zastępstwo lub pełnomocnictwo, na mocy posiadanych akcji (nie założycielskich) osób lub korporacji.

Przy decyzjach dotyczących dywidendy, albo też wogóle kwestjach dotyczących zysków czystych Towarzystwa, właściciele akcji założycielskich nie mają prawa głosu, związanego z posiadaniem tych akcji. Wogóle właściciele akcji założycielskich powinni być upoważnieni do korzystania z przysługujących tym akcyom praw, tak we wszystkich postanowionych na mocy ustawy wypadkach, jak i we wszystkich innych wypadkach, które to pełnomocnictwo powinno, ze zgodą większości posiadaczy akcji założycielskich, być sankcyonowane przez osobną decyzję Towarzystwa.

W razie likwidacyi Towarzystwa, właściciele akcji założycielskich, otrzymują wniesioną ich wartość dopiero po spłacie wszystkich akcji zwyczajnych.

Właściciele akcji założycielskich nie otrzymują żadnej dywidendy, i nie mogą brać żadnego udziału w zyskach z wyjątkiem reszt poprzednio wzmiankowanych.

Wyjaśnione w ustawie prawo głosu, przysługujące akcyom założycielskim, może, za zgodą 5/6 właścicieli akcyj zwyczajnych być przeinaczone, zmienione lub w inny sposób opracowane; — bez zgody jednak Towarzystwa prawo to zmienione być nie może.

W zależności od praw przysługujących akcyom założycielskim, mogą w przyszłości być wypuszczone akcyje z prawami i pierwszeństwami, przywilejami i warunkami jakie okażą się stosownymi.

My niżej podpisani pragniemy zgodnie z przepisami niniejszego aktu utworzyć Towarzystwo, i oświadczamy gotowość przyjęcia tylu akcyj, tworzących kapitał Towarzystwa, ile jest wymienionych obok naszego podpisu.

Imię i nazwisko oraz stan Subskrybenta.	ilość zapisanych akcyj
Dawid Wolfsohn kupiec w Kolonii.	1
Jakób Henryk Kann bankier w Hadze.	1
Samuel Leopold Heymann kupiec w Londynie.	1
Samuel Barbasz kupiec w Odessie.	1
za pośrednictwem pełnomocnika Mojżesza Gastera D-ra filozo. w Londynie.	

Imię i nazwisko oraz stan Subskrybenta.	ilość zapisanych akcyj
Grzegorz Lurie fabrykant w Pińsku.	1
Salomon F. Sachs fabrykant w Dźwińsku.	1
Henryk Rozenbaum bankier w Jassach.	1

20 Marca 1899 r.

powyższe podpisy poświadczą

R. T. Watkin Williams

Bentwich, Watkin Williams & Gray
Corporation Chambers

Guildhall-Yard

LONDON

Advokat

Niżej wymienione osoby i domy bankierskie posiadają na
składzie akcye (na okaziciela)

„*Żydowskiego Banku Kolonialnego*“.

Bracia Bachrach, Warszawa.

M. Feldstein, Warszawa.

I. Peretz i S-ka, Warszawa.

Sałowiejczyk i Morgenstern, Warszawa.

H. Vogelsohn, Łódź.

Departament opłat celnych.

Cyrkularz Departamentu opłat celnych do zarządu ceł z d. 17 (29) Października r. 1900 za № 21921:

O porządku przepuszczania dla obiegu wewnętrznego akcji Żydowskiego Banku Kolonjalnego.

Departament opłat celnych podaje do wiadomości zarządu ceł jako wskazówkę, że w razie dostawienia z zagranicy akcji Żydowskiego Banku Kolonjalnego (z 6-ma kuponami przy każdej), również świadectw tymczasowych na nabycie pomienionych akcji wraz z kwitami Banku z otrzymania od akcyonaryuszów pieniędzy za nabycie prawa do akcji, ze względu na brak w tych papierach cech promesów lub losów loteryjnych powinny one być przepuszczone dla obiegu wewnętrznego przy przestrzeganiu warunków następujących:

1. Pomienione akcye wartości 1 f. sterl., na zasadzie art. 52 i dodatku do art. 5 ust. o podat. stempl. wyd. 1893 r. ust. a., zatwierdzonych przez ministra skarbu z d. 24 marca 1889 r. przepisów o pobieraniu podatku stemplowego od papierów $\%$, podlegają opłaceniu podatku proporcjonalnego w wysokości po kop. 15 od każdego numeru akcji.

2. Listy kuponowe do tych akcji (z 6 kuponami w każdym) jako emitowane pierwszy raz jednocześnie z akcjami, stosownie do ust. b. art. 5 tychże przepisów nie podlegają opłaceniu podatku stemplowego.

3. Świadectwa tymczasowe do otrzymania pomienionych akcji na zasadzie uwagi do art. 52 ust. o podatku stemp. i art. 2. wyżej wspomnianych przepisów podlegają opłaceniu podatku

stemplowego podług ilości wykazywanych w nich akcji, w takiej że wysokości, w jakiej opłacane są i same akcje.

4. Dołączone do tymczasowych świadectw kwity Banku z otrzymania od akcjonaryuszów pieniędzy za nabyte przez nich prawa na akcje, w tych wypadkach, gdy wpłacona z każdego oddzielnego kwitu suma wynosi więcej niż rub. 5, na zasadzie ust. 5 art. 22 ust. stempl, podlegają opłaceniu podatku stemplowego prostego w wysokości kop. 5. od każdego takiego kwitu, —

5. przy przepuszczaniu wskazanych akcji, świadectw tymczasowych i kwitów drukowanych w języku obcym, należy stosować ust. 3 art. 178 ogólnej taryfy celnej dla handlu europejskiego.

(podpisano) za Dyrektora wice-Dyrektor

Bielawski.

Stwierdził za Naczelnika wydziału

I. Dobrotyn.

Program syonistyczny przyjęty na pierwszym Kongresie w Bazylei.

Syonizm dąży do utworzenia dla narodu żydowskiego w Palestynie schroniska przez prawo publiczne zabezpieczonego.

Dla osiągnięcia tego celu Kongres przyjmuje następujące środki:

1. systematyczne prowadzenie kolonizacji Palestyny przez rolników i rzemieślników żydów*

2. Połączenie żydów za pomocą urzędzeń ogólnej i miejscowej organizacyi zgodnie z prawami w danych krajach obowiązującymi.

3. podniesienie samowiedzy narodu żydowskiego.

4. robienie kroków przygotowawczych w celu uzyskania zgody rządów na urzeczywistnienie głównego dążenia syonistów.

5. utworzenie żydowskiego banku kolonjalnego, który ma być finansowem narzędziem dla urzeczywistnienia programu syonistycznego.

TOWARZYSTWO
„KARMEL”

w Warszawie

FILIA W ODESIE

wyłączna sprzedaż naturalnych

**WIN I KOŃIAKÓW
Palestyńskich**

Wina nagrodzone medalem złotym

na wystawie wszechświatowej

w Paryżu 1900 r.

WYSZŁY Z DRUKU

NAKŁADEM

Towarzystwa „ACHIASAF“

Twarda № 6.

Dr. L. PINSKIER, Samowyzwolenie

Cena 25 kop. 66 hal.

Dr. TEODDR HERZL, Mowy ze zjazdów syonistycznych

Cena 25 kop. 66 hal.

Dr. MAX NORDAU, Mowy ze zjazdów syonistycznych

Cena 40 kop. 1 kor. 5 hal.

ACHAD-HAAM, Niewolnicy swobody.

Cena 20 kop. 52 hal.

ACHAD-HAAM, Po za obozem syonistów.

Cena 20 kop. 52 hal.

Wydawnictwo „ACHIASAF“ Warszawa

Twarda № 6.

Powyższe broszury są do nabycia w Tow. „Syon“

Lwów, Kościuszki 3 II ptr.

„WSCHÓD“

TYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM ŻYDOSTWA

wychodzi w Lwowie.

Administracja „**Wschodu**“ w Warszawie:

Księgarnia **S. Halperna**, Niecała 8.

„**Wschód**“ za zadanie swoje uważa obronę interesów ludu żydowskiego, wyświechtanie jego potrzeb umysłowych, moralnych i ekonomicznych, pojętych w sensie narodowym. Stanowiska ludu żydowskiego.

„**Wschód**“ broni otwarcie i śmiało — jest to najlepszą uznaną rekomendacją pisma.

Wywalczenie jasnych i szczerych prawd narodowych dla życia żydów, wydostanie się z chaosu pojęć asymilatorskich — oto jest cel „**Wschodu**“.

„**Wschód**“ wychodzi co tydzień w objętości 1½ arkuszy druku. **Treść** składa się z artykułów wstępnych, feljetonów, beletrystyki, artykułów naukowych (ekonomicznych, pedagogicznych etc.), kroniki, korespondencji, etc. etc.

w **odcinku** „**Wschód**“ zamieszcza utwory oryginalne i tłumaczone (przeważnie z języka hebrajskiego i żargonu) pióra pierwszorzędných powag literackich żydowskich.

Prenumerata wynosi: Rocznie 6 rub., półrocznie 3, kwart. 1 r. 50 k. (z odnoszeniem do domu i przesyłką pocztową).

Przedpłatę na r. 1902 przyjmują wszystkie księgarnia oraz Administracja pisma „**Wschód**“ Warszawa, księgarnia **S. Halperna**, Niecała 8.

Ogłoszenia po 10 k. za wiersz petytu lub jego miejscu.

INSTYTUT
BADAŃ LITERACKICH PAN
BIBLIOTEKA
00-330 Warszawa, ul. Nowy Świat 71
Tel. 26-68-63

F

22.674